

Alkohol- és gyógyszerfüggőség idős korban

Zacher Gábor

Időskori legfontosabb élettani változások

- Gyomor pH ↑
- Gyomorürülés ↓
- Testzsír ↑
- Test víztartalom ↓
- Májtérfogat/véráramlás ↓
- Fázis I enzim aktivitás ↓
- Máj metabolizmus ↓
- GFR ↓
- Csökkenő felszívódás a gyomorból
- Csökkenő felszívódás a gyomorból
- Lipofil szerek V_d ↑
- Hidrofil szerek V_d ↓
- Clearance ↓
- Clearance ↓
- Csökkent eliminációs ráta
- Csökkent eliminációs ráta

+ kísérőbetegségek

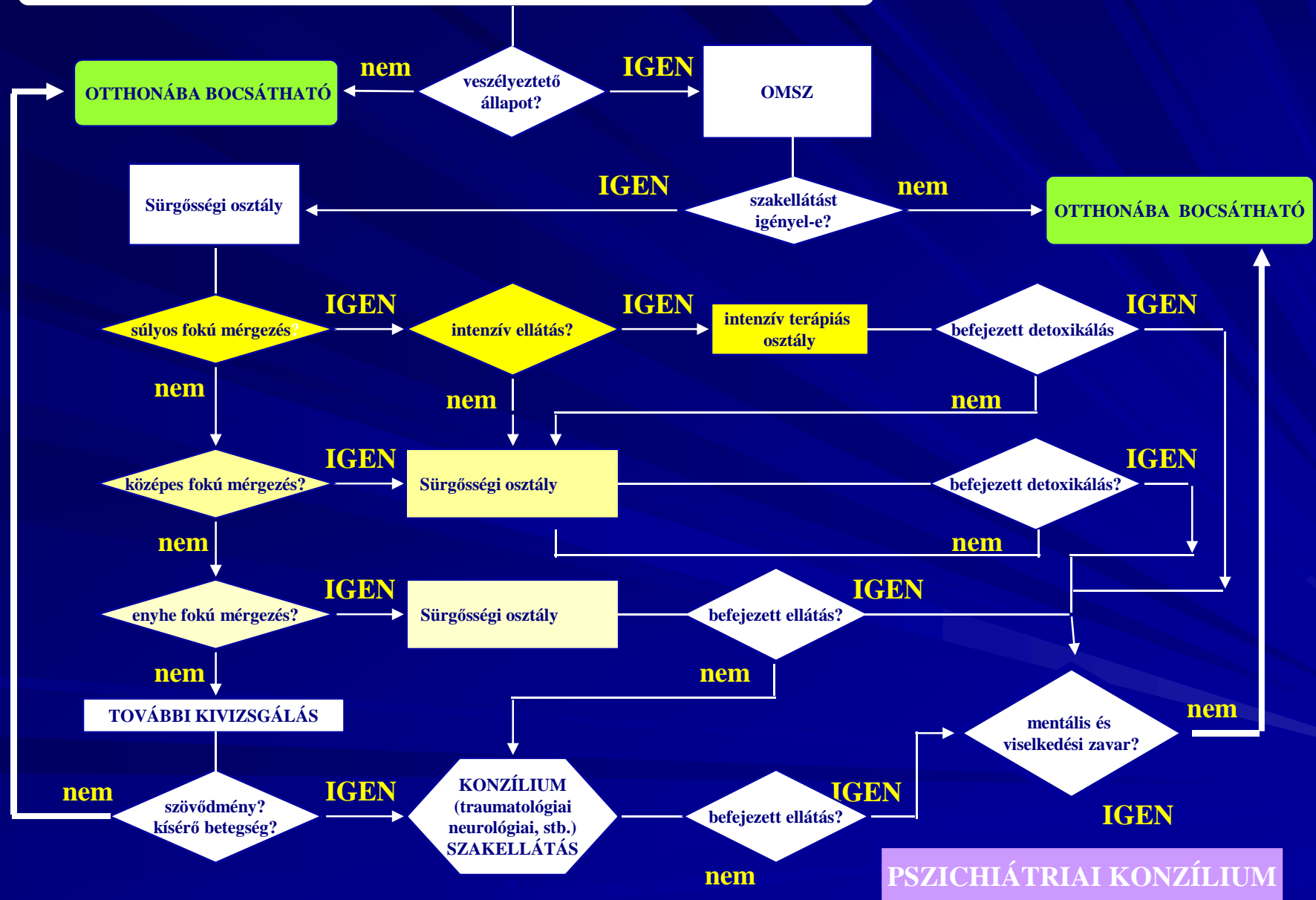
Alkoholfogyasztás

- Hazai átlag több mint 12l 96% alkohol/fő
- 800 000 alkoholbeteg
- Kb. 40 000 kezelés alatt
- Halálzási adatok

év	MAGYARORSZÁG	AUSZTRIA	FINNORSZÁG	SVÁJC	EU-15-TAGÁLLAMOK
1995	237,26	108,7	121,36	64,24	85,76
2000	159,86	75,17	90,37	58,73	61,78
2005	129,47	69,33	93,26	52,39	57,85

részeg vagy részegnek tűnő ember

(közterületen)

Megvonási tünetegyüttes

- Életet veszélyeztető állapot
- 6-24 órával az utolsó alkoholfogyasztást követően jelentkeznek
- Kb. 5 napig tart
- A delirium tremens előfordulása 5%

Enyhe megvonási tünetek

- Hányinger, hányás
- Tremor
- Tahikardia
- Hipertónia
- Hiperreflexia
- Alvászavarok

Súlyos megvonási tünetek

- +
- Láz
- Megvonásos görcsroham
- Hallucinációk

Delírium tremens

- ++
- Jelentős zavartság
- Ionzavarok
- Szívritmuszavarok
- Halmozott görcsrohamok
- Hipoxia
- Hipoglikémia
- Szepszis
- Májelégtelenség
- Vérzészavarok

Terápia

Benzodiazepinek

- Chlordiazepoxid (15-50 mg/nap)
- Alprazolam (5-20 mg)
- Diazepam (5-20 mg)
- Időskorban felezési idejük megnő!
- Súlyos elvonás vagy delírium tremens esetén csak iv.

Meprobamat

- Csak enyhe megvonási tünetek esetén
- Magas az abúzus kockázat
- Kezdő adagot követően 4-5 nap alatt elvonni a szert és BZD-vel helyettesíteni
- 3-4x600-800mg

Butirofenonok

- Haloperidol (dopamin antagonist)
- Kardiovaszkuláris szövődmények száma alacsony
- Nincs antikonvulzáns hatása
- 3-4x5-10 mg, max. 60 mg/nap

β -blokkolók

- Propranolol (2-3x40 mg)
- Atenolol (1x25-50 mg)
- Kontraindikációk
 - IDDM
 - Hipotenzió
 - Bronchospasmus
 - AV blokk

α -agonisták

- Clonidine (0,6 mg/nap, max. 2,4 mg)
- Görcsgátló hatása nincs

Antikonvulzások

- Carbamazepin (3x400 mg, 3x250 mg kúp)
- Valproa sav (napi 600-900 mg)

Egyéb terápiák

- Thiamin 100 mg iv.
- Magnézium 2 g
- Hányáscsillapítás (metoklopramid)
- Folyadék- és ionpótlás
- Gyomor nyálkahártya védelem
- Silibinum

Időskori specialitások

- Fokozódik a hipotermiára való hajlam
- Elhúzódó gyógyszerlebomlás (iatrogén intoxikáció)
- Hiponatrémiára való hajlam megnő (zavartság oka!)
- Alkoholos ketoacidózis

Gyógyszerfüggőség

- Benzodiazepinek
- Barbiturátok
- Hashajtók
- Baclofen
- Opiátok (krónikus fájdalom szindróma)

Benzodiazepinek

- 3x0,5 mg alprazolammal lehet élni 100 évig, legfeljebb ártani nem használ, de ha megvonjuk...
- ...alvászavar, zavartság, hányinger, tachikardia jelentkezik...
- ...mely akár ritmuszavart is okozhat
- A BZD megvonás nem halálos betegség ellenben az alkohol megvonással

Benzodiazepinek

- Jók-e a gyógyszerfelírási szokásaink?
- Megfelelő-e a betegtájékoztatás?
- Mi a helyzet a leszarom tablettával?
Rolling Stones: Mother's Little Helper
- És a feketepiac?

Hashajtók

- Perisztaltika csökken
- Nem ritka az elhízás
- Rendszeretlen táplálkozás
- Kevés folyadékbevitel
- Következmény: haspuffadás, székrekedés
- Megoldás: hashajtók(?)
- A tolerancia ugyanúgy jelentkezik mint pl. a benzodiazepineknél

Barbiturátok

- Betegek száma „drámaian” csökkent
- Ok: amobarbitál törlése a Törzskönyvből
- Korszerűtlen szerek
 - Igen jelentős addikciós potenciál!

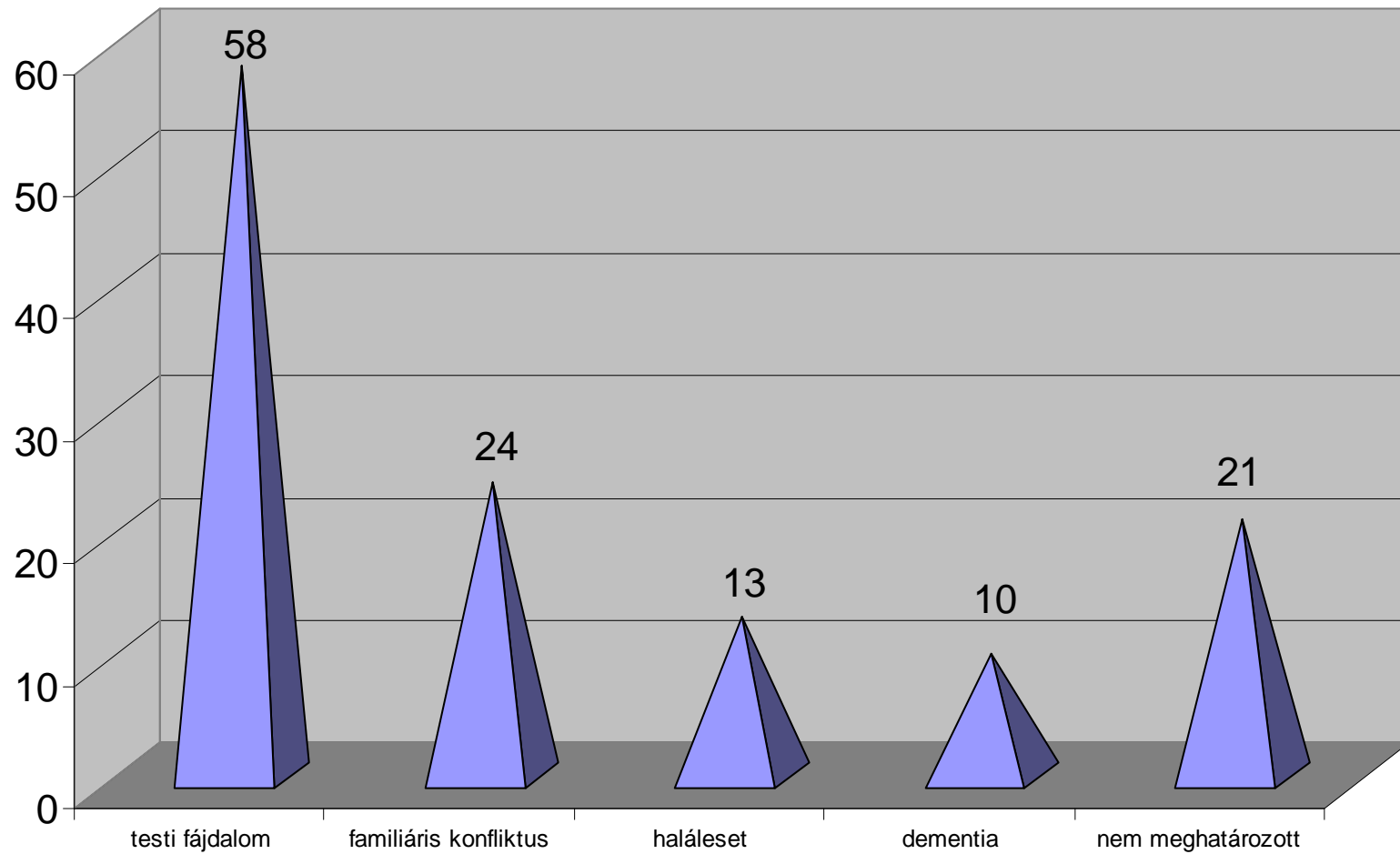
Meprobamat

- Idősödő férfiakra jellemző
- A nők 35-50 évesen esnek a csapdájába
- Ok: alkoholbetegség
- Meprobamat használatból is világsők vagyunk/fő
- Intenzív megvonási tünetek, mely lass csodát 2-4 tbl. adása után rendeződik
- Ez az un. „csodatévő orvos” szindróma

Krónikus fájdalom szindróma opiát függőség

- Együtt kell élni a fájdalommal(?)
- Megfelelően adagolva az opiátok fájdalom mentességet okozhatnak
- Igen, de nagy az abúzus potenciáljuk!
- Megoldást mindig egyénileg bíráljuk el
- A szer elvonása súlyos, de nem életveszélyes tüneteket okoz: hányinger, ízületi és izomfájdalmak, hasmenés, zavartság

Suicidum oka 126 fő 80 évnél idősebb beteg

Összefoglalás

■ Idős beteg:

- Számuk nő (idősödő társadalom)
- Speciális élettani állapot
- Halmozott kísérőbetegségek
- Változó szociális helyzet
- Elhúzódó gyógyulás
- Nem ritkán speciális szociális helyzet
- Nem ritkán megoldhatatlan feladat
- Ha szerencsénk van mi is belekerülünk(?)

Köszönöm a figyelmet!